

MEDIA VE AXBOROT SAVODXONLIGINING JAMIYATDAGI AHAMIYATI

Abdupattayev Xasanboy Abdurahmonovich

Qo'qon davlat universiteti

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD)

Ziyobiddinova Gulsora Abdurashid qizi

Qo'qon Davlat Universitetining 2- kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda media va axborot savodxonligining o'rnini, uning shaxs va jamiyat taraqqiyotiga ta'siri hamda raqamli davrda axborot oqimlarini to'g'ri qabul qilish zaruriyati yoritiladi. Media savodxonligi odamlarning tanqidiy fikrlashi, ishonchli manbani aniqlashi, yolg'on va manipulyativ xabarlarini farqlashi orqali ijtimoiy ongini mustahkamlashga xizmat qiladi. Maqolada mazkur kompetensiyaning demokratik jamiyat qurishdagi ahamiyati umumlashtirilgan holda bayon etiladi.

Kalit so'zlar: media savodxonligi, axborot madaniyati, raqamli jamiyat, feyk xabarlar, tanqidiy fikrlash, axborot xavfsizligi.

Abstract

This article discusses the role of media and information literacy in modern society, its impact on the development of the individual and society, and the need to correctly perceive information flows in the digital era. Media literacy serves to strengthen social consciousness by enabling people to think critically, identify reliable sources, and distinguish between false and manipulative messages. The article summarizes the importance of this competence in building a democratic society.

Keywords: media literacy, information culture, digital society, fake news, critical thinking, information security.

Аннотация

В статье рассматривается роль медиаграмотности в современном обществе, её влияние на развитие личности и общества, а также необходимость правильного восприятия информационных потоков в цифровую эпоху. Медиаграмотность способствует укреплению общественного сознания, помогая людям критически мыслить, определять надёжные источники и отличать ложные и манипулятивные сообщения. В статье обобщается важность этой компетенции для построения демократического общества.

Ключевые слова: медиаграмотность, информационная культура, цифровое общество, фейковые новости, критическое мышление, информационная безопасность.

Kirish qismi .Bugungi globallashuv va jadal raqamlashtirish davrida axborot inson hayotining deyarli barcha jabhalarini qamrab olmoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalar orqali har bir kishi cheksiz axborot oqimiga duch keladi. Bunday sharoitda media va axborot savodxonligi shaxsning asosiy kompetensiyalaridan biriga aylanib bormoqda. Ushbu savodxonlik insonning nafaqat axborotni topish, uni baholash va qayta ishlash, balki mustaqil qaror qabul qilish jarayonida tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini qo‘llashiga imkon beradi. Media savodxonligi orqali jamiyat a‘zolari yolg‘on xabarlar, biryoqlama yoritilgan voqealar, manipulyativ ma’lumotlar va axborot xurujlaridan o‘zini himoya qila oladi. Ayniqsa, raqamli maydonda feyk xabarlar, sun’iy ravishda shakllantirilgan ijtimoiy fikrlar va virtual manipulyatsiyalar kuchayib borayotgan bir vaqtda, aholining axborot madaniyatini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Media savodxonligi o‘z navbatida demokratik qadriyatlarni mustahkamlaydi, chunki u

ochiqlik, ishonchli axborot almashinuvi, fuqarolarning ongli ishtiroki va ijtimoiy faolligini ta'minlaydi. Shuningdek, bu kompetensiya yoshlarni mustaqil fikrlaydigan, mas'uliyatli va axborotga nisbatan ehtiyotkor yondashadigan shaxs sifatida shakllantiradi. Axborot savodxonligi nafaqat ijtimoiy hayot, balki siyosiy jarayonlar, iqtisodiy faoliyat va ta'lim tizimi samaradorligiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bois media savodxonlikni rivojlantirish bugungi jamiyatning barqaror rivojlanishi va ma'naviy-intellektual yuksalishining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Xulosa. Umuman olganda, media va axborot savodxonligi shaxsning dunyoqarashi, ijtimoiy faolligi va ongli qaror qabul qilish qobiliyatini oshiruvchi muhim ko'nikma bo'lib, raqamli jamiyatning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi o'rin egallaydi. Aholining axborot madaniyatini oshirish orqali jamiyat yolg'on xabarlar va manipulyativ oqimlarga nisbatan yanada barqaror bo'ladi, shaxslar esa axborotdan to'g'ri foydalanish orqali o'z hayot sifatini yaxshilash imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu sababli media savodxonligini rivojlantirish har bir davlatning ijtimoiy-ma'naviy siyosatida ustuvor yo'nalish bo'lib qolishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Potter, W. J. (2022). *Media Literacy* (10-chi nashr). SAGE Publications, Inc.
2. Keel, G., & Weber, W. (Eds.). (2021). *Media Literacy*. Baden-Baden: Nomos.
3. Hosier, A. (2022). *Using Context in Information Literacy Instruction: Beyond Basic Skills*. Chicago: ALA Editions.
4. Bajwa, S. S. (Ed.). (2023). *Digital Media Literacy*. K.K. Publications.
5. McQuade, B. (2024). *Attack from Within: How Disinformation Is Sabotaging America*. Seven Stories / Penguin Random House (US edition 2024).